

BA-104

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

March / April - 2014

Sanskrit : Paper - C. C. - 606

(संज्ञा प्रकरण, कारक प्रकरण, भाषा विज्ञान)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ नीचेनामांथी गमे ते ऋषा सूत्रो समञ्जवो : १४

- (१) तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम्। १-१-९
(२) पूर्वत्राऽसिद्धम्। ८-२-९
(३) सुप्तिङन्तं पदम्। १-४-३४
(४) सप्तमी अधिकरणे च। २-३-३६
(५) यस्य च भावेन भावलक्षणम्। २-३-३७
(६) नक्षत्रे च लुपि। २-३-४५

२ पंचमी विभक्तिना उपयोगो ज्ञावो ? १४

अथवा

२ नीचेनामांथी गमे ते यार शब्दो समञ्जवो :

- (१) कारक (५) अक्षरसमाम्नायः
(२) अधिकरण (६) मुनित्रयम्
(३) विभक्ति (७) प्रत्याहारः
(४) संहिता (८) सवर्ण संज्ञा।

३ भाषाओनां वर्गीकरणो विशे नोध लभो. १४

अथवा

- ૩ સતમ્ અને કેન્તુમ્ વર્ગની ભાષાઓ વિશે નોંધ લખો. ૧૪
- ૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
- (૧) ભાષાશાસ્ત્રના અભ્યાસમાં સંસ્કૃતનું મહત્ત્વ
 (૨) સંસ્કૃત અને અવેસ્તાની તુલના
 (૩) સંસ્કૃત ભાષામાં સ્વરભાર
 (૪) સંસ્કૃત ભાષાના સ્વર ધ્વનિઓનો વિકાસ.
- ૫ નીચેનામાંથી ગમે તે સાતના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૪
- (૧) અષ્ટાધ્યાયીની રચના કોણે કરી છે ? તેમનો સમય જણાવો.
 (૨) સપાદસપ્તાધ્યાયી પ્રતિ ત્રિપાદી અસિદ્ધા વિધાન સમજાવો.
 (૩) પંચમી વિભક્તિને કયું કારક કહેવામાં આવે છે ?
 (૪) ભટ્ટોજી દિક્ષીતની વ્યાકરણ કૃતિનું નામ જણાવો.
 (૫) ષષ્ઠી ચ અનાદરે। સૂત્ર શું કહેવા માગે છે ?
 (૬) આખ્યાતા ઉપયોગે। સૂત્રમાં ઉપયોગે કેમ કહેવાયું છે ?
 (૭) ભારતીય આર્યભાષા સંસ્કૃતનો વિકાસ કેટલા તબક્કામાં થયો ?
 કયા કયા ?
 (૮) ભાષાવિજ્ઞાનના પ્રધાન અંગો કેટલા છે ? કયા કયા ?
 (૯) ભાષાવિજ્ઞાનની અધ્યયનની પદ્ધતિઓ કેટલી છે ? કઈ કઈ ?
 (૧૦) ભાષા પરિવારને ધ્વનિને આધારે કેટલા વર્ગમાં વિભક્ત કરાય
 છે ? કયા કયા ?
 (૧૧) કેન્તુમ્ વર્ગની શાખાઓનાં નામ જણાવો.
 (૧૨) વૈદિક સંસ્કૃતમાં સ્વરભાર વિશે જણાવો.